

Limburgse fruitteelt in de toekomst

Is er in 2025 nog
sprake van een
vitale fruitsector
in Limburg?

Vijf óver twaalf

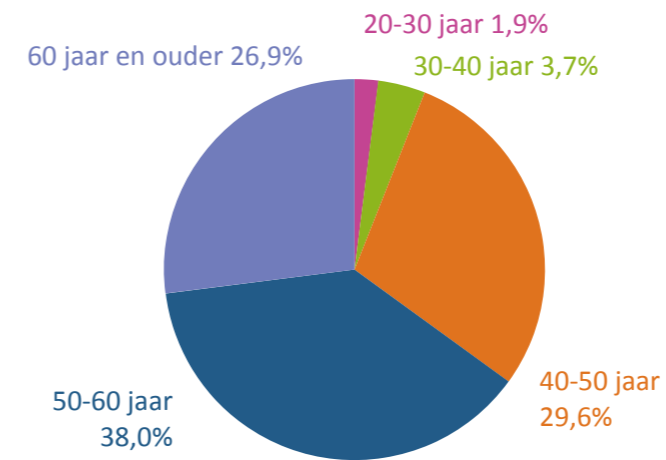
Het is vijf óver twaalf voor de Zuid-Limburgse fruitteelt en dat lijkt nog niet tot iedereen door te dringen. Naar aanleiding van de vorstschade afgelopen voorjaar luidden de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) en de Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) de noodklok, maar lang niet iedereen heeft die gehoord. De ernst is in de hele sector voelbaar, maar ook hier geldt, meten is weten. Een werkgroep van zes fruittelers onderzocht middels een enquête hoe serieus de situatie daadwerkelijk is. De respons op de enquête was bijna 62%. De uitkomsten zijn stuitend.

Hoewel de aanleiding voor het onderzoek in de gevolgen van de vorstschade te vinden is, ligt de oorzaak van de malaise dieper. De vorst was de spreekwoordelijk druppel in de emmer die al tot de rand gevuld was met onder meer structurele problemen aan de markt- en afzetkant van de sector, de Ruslandboycot en wat de sombere toekomst betekent voor de bedrijfsopvolging.

Voor de Limburgse fruitteelt is de rek eruit en er moet serieus rekening worden gehouden met het verdwijnen van deze sector. Dat gaat uiteraard gepaard met veel persoonlijk leed van het verlies van familiebedrijven, maar ook met een ingrijpende verandering van het Zuid-Limburgse landschap, dat er zonder de karakteristieke fruitbomen heel anders uit gaat zien.

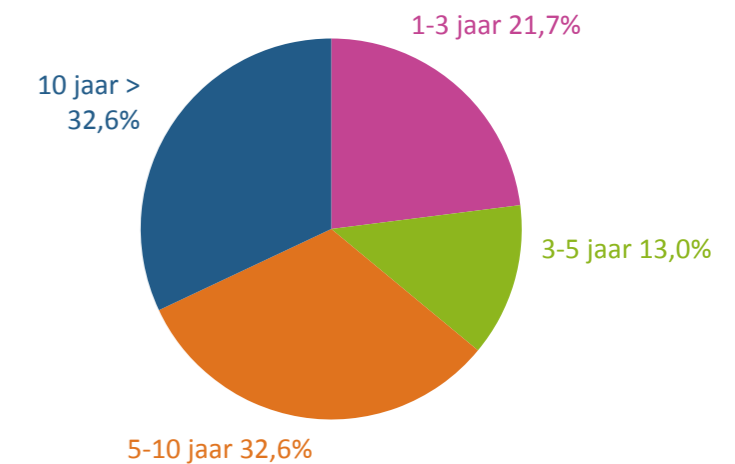
Bovenstaande scenario is niet het resultaat van een droefgeestig onderbuikgevoel, maar de conclusie uit de enquête, waarvan u in deze rapportage de uitkomsten ziet. Tot slot leest u aan het eind van deze rapportage welke effecten de huidige situatie heeft op het fruitteeltbedrijf van Thomas Broex.

Leeftijd

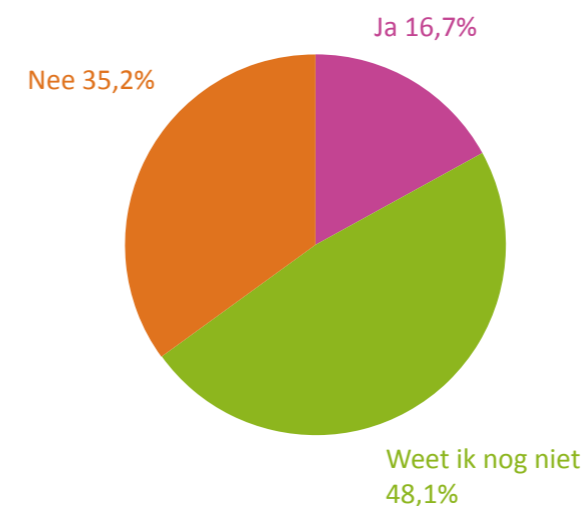
De groep ondernemers boven de 60 jaar is groot, namelijk een kwart. De groep 50-60 jaar is eveneens groot, namelijk 38%. In Zuid-Limburg is deze groep nog groter namelijk 42,7%. Nemen we de groepen 50-60 en 60 jaar en ouder samen, dan is de groep 64,9% en in Zuid-Limburg 65,9%. Dit betekent dat de sector sterk aan het vergrijzen is.

Op welke termijn wordt het bedrijf opgevolgd

Voor de continuïteit van de sector is het van belang dat er voldoende bedrijfsopvolgers zijn. Een kleine groep respondenten (16,7%) geeft aan dat er sprake is van een bedrijfsopvolger. Voor ongeveer de helft is het onzeker (48,1% tot 55,9%). Ruim een derde van de respondenten (34,2% tot 38,2%) geeft aan geen bedrijfsopvolger te hebben.

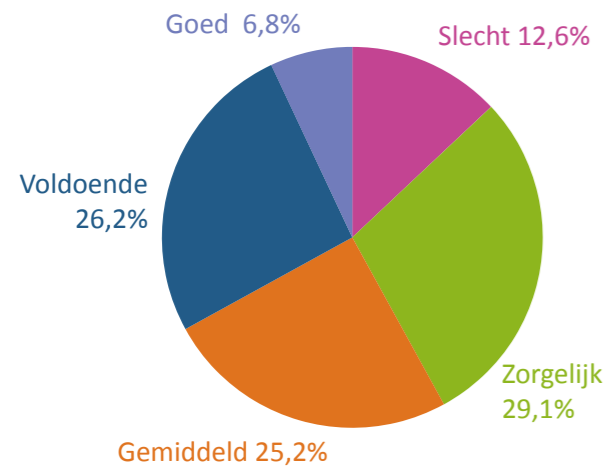
Bedrijfsopvolging

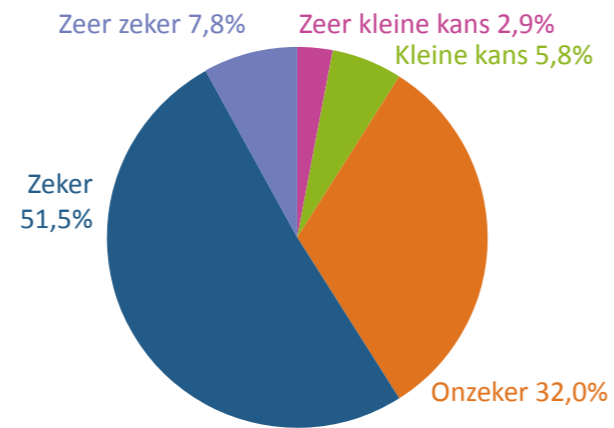
Van de respondenten die nog niet te weten of het bedrijf wordt opgevolgd heeft de helft aangegeven dat er een mogelijkheid bestaat voor opvolging. De overige helft heeft deze vraag niet ingevuld. Dit impliceert dat er een grote kans bestaat dat deze bedrijven op termijn gaan stoppen. Daarbij is het ook opvallend dat een overgrote meerderheid aangeeft dat een opvolger bekend is over 5-10 jaar en 10 jaar en langer. Het lijkt erop dat men de keuze uitstelt door alle onzekerheden waarmee de bedrijven te kampen hebben.

Op basis van bovenstaande wordt het beeld geschetst dat tussen de 60% en 66% van de ondernemers op termijn gaat stoppen als de omstandigheden niet veranderen. Het beeld in Zuid-Limburg is hierbij negatiever dan het totaalbeeld in Limburg. Het beeld bij de groep onder de 60 jaar is ook negatiever dan het totaalbeeld in Limburg.

Financiële situatie

In hoeverre bent u in staat om uw bedrijf in 2018 voort te zetten?

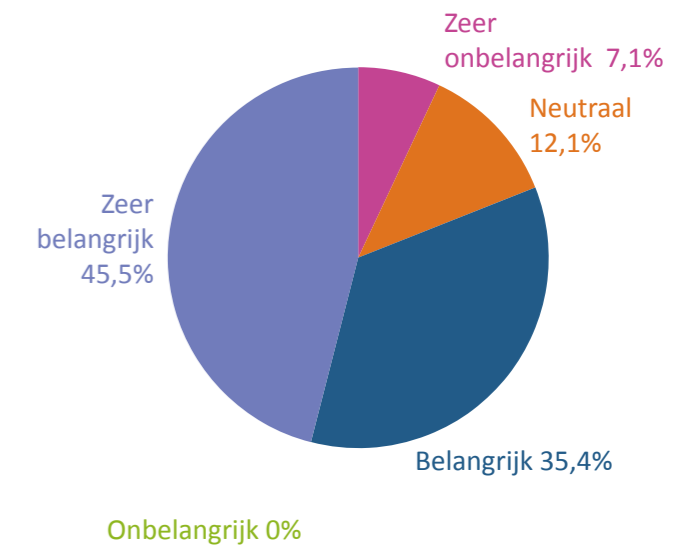
Voor 41,7% van de ondervraagde fruitteelers is er sprake van een slechte of zorgelijke financiële situatie op de korte termijn (<1 jaar). 25,2% geeft aan dat het gemiddeld is. De overige 33% vindt de situatie voldoende of goed.

Op de vraag of men in staat is het bedrijf in 2018 voort te zetten antwoordt 40,7% dat die kans klein of onzeker is.

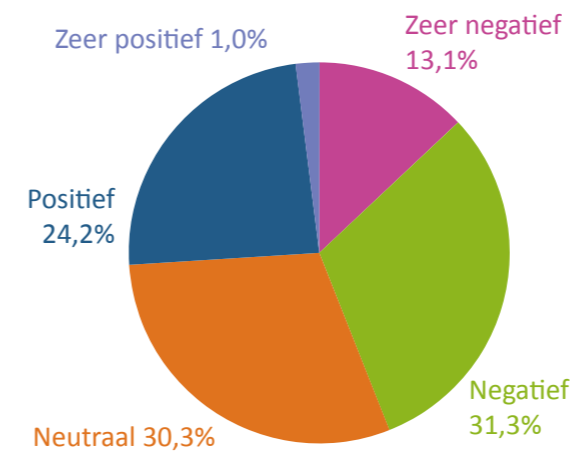
Wat betreft de ondernemers onder de 60 jaar is het beeld nog negatiever. Hier geeft namelijk 50% aan dat de financiële situatie op korte termijn slecht of zorgelijk is. In Zuid-Limburg ligt dit percentage zelfs op 54,1%.

Op de vraag of men in staat is om het bedrijf in 2018 voort te zetten antwoordt 42,1% dat dit een kleine kans of nog onzeker is. Dit percentage ligt in Zuid-Limburg nog hoger, namelijk op 46%.

Hoe belangrijk is de fruitteelt voor Limburg als drager van het landschap?

Hoe zijn de verwachtingen voor de komende 5 tot 10 jaar?

In totaal geeft 44,4% van de respondenten aan negatief te zijn over de bedrijfsvoering voor de komende 5-10 jaar. Bijna een derde is hier neutraal over. Een kwart is positief of zeer positief.

Wat betreft de ondernemers onder de 60 jaar is het beeld negatiever. Hier geeft namelijk bijna de helft aan negatief of zeer negatief te zijn over de bedrijfsvoering voor de komende 5 tot 10 jaar. In Zuid-Limburg ligt dit percentage zelfs op 50,8%.

‘Malaise is opeenstapeling van factoren’

De fruittelers in onze provincie zijn de wanhoop nabij. Er lijkt maar geen einde te komen aan de malaise, die ondertussen al een hele tijd voortduurt. ‘Iedereen wacht op het moment dat het beter wordt, maar dat lijkt maar niet te komen’, concludeert fruitteler Thomas Broex uit Gronsveld.

‘Dat het slecht gaat in de sector heeft niet alleen met de nachtvorst van afgelopen april te maken. Het is een opeenstapeling van factoren. Er zijn altijd dingen die mis kunnen gaan waar je als teler geen invloed op hebt. De Rusland boycot naar aanleiding van de MH17 ramp bijvoorbeeld’, constateert Broex.

‘Rusland was een belangrijke afnemer. Valt die van vandaag op morgen weg, dan merk je dat meteen. We zijn als sector weliswaar op zoek gegaan naar nieuwe buitenlandse markten, maar die vind je niet zomaar. Je hebt sneller iets afgebroken dan opgebouwd. Het aanboren en opbouwen van een nieuwe markt, daar gaat jaren over heen.’

Mocht er binnen afzienbare tijd niets veranderen dan vreest Broex dat een aantal fruittelers het op termijn niet gaat redden. ‘Verschillende collega fruittelers in mijn omgeving zijn inmiddels noodgedwongen gestopt. Ik denk dat het er ook mee te maken heeft dat de meeste ondernemers in Zuid-Limburg zich alleen op de teelt van appels hebben toegelegd. Fruitbedrijven met maar één teelt hebben het lastig. Vooral daar vallen de klappen. Het zit hem ook in de manier van het afzetten van je product. Er zijn zoveel verkopende partijen, dat het niet altijd lukt de prijs overeind te houden.’

‘Oké, je zou kunnen omschakelen, maar dan moet je - wil de bank met een financiering over de brug komen - een heel goed bedrijfsplan klaar hebben liggen. Een bedrijf dat een paar jaar achter elkaar slechte resultaten heeft laten zien, wordt zeker in deze tijd minder makkelijk gefinancierd’, benadrukt Broex. ‘Wat er dan wel zou moeten gebeuren? Het zou mooi zijn als we 5 tot 10 cent per kilo meer zouden krijgen, dan is er niets aan de hand. Maar ja, dat zie ik niet zo snel gebeuren.’

In tegenstelling tot andere collega fruittelers ziet Broex de toekomst wel met vertrouwen tegemoet. ‘Onze redding is waarschijnlijk het feit dat we verschillende soorten fruit hebben. Een paar jaar geleden zijn we naast appels ook andere soorten fruit gaan telen, zoals kersen en pruimen, puur uit interesse. Gaat het met een fruitsoort slecht, dan kunnen we dat in principe met een andere soort opvangen. Ook zijn we begonnen met het direct vermarkten van producten, we verkopen via verschillende verkooppunten fruit en fruitsappen rechtstreeks aan de consument.’

Contact

Heeft u behoefte aan meer informatie? Laat het ons dan weten.

U kunt contact opnemen met:

Geert van Kempen, gvkempen@arvalis.nl, 06-13606716